

LISTY

Š A F R Á N U

OBČASNÍK MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY

1 / 2019

NA PRÁZDNINÁCH

Na prázdninách u deda,
pracujem aj pre seba.

Dedko chová
prasatá,
jedno i dve
mačatá.

Chová kozy, zajace,
pustíme sa do práce.
Zoberieme kosu, hrable
stretneme sa na záhrade.

Dedko kosí a ja hrabem,
niekedy aj trikrát za deň.
S dedkom chodím na jahody
budeme mať doma hody.

Babka kričí: „Pod'ťe sem!
Koláčik vám prinesiem.“
Koláč chutný – ako med,
mali sme ho na obed.

Ako dobre sa tu býva,
mačka na mňa labkou kýva.
Z dvora na mňa náš pes skočí,
ako dobre je tu – v Proči.

Autor: Patrícia Lešková, Proč

**Podnikatelia, ktorí
pôsobíte na území MAS ŠAFRÁN,
nenechajte si ujsť príležitosť získať fi-
nančné zdroje na podporu Vášho podnika-
nia. (Viac sa dočítate na strane 4)**

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2020

Integrovaný regionálny
operačný program

Aktuálne dianie v MAS

Hlavnou činnosťou našej miestnej akčnej skupiny je implementácia stratégie „Rozvoj Šafránu – Naša priorita“, ktorú sme si začali plánovať už v roku 2014 a schválená bola (po dvoch veľkých úpravách) až koncom roka 2017. Dlhé procesy týmto neskončili tak ako sme predpokladali a stále sa pasujeme s náročnou byrokraciou aj vďaka systému multifondového financovania Masiek, ktoré sa uplatňuje po prvýkrát. Situácia v územiach verne kopíruje celospoločenské dianie a nám neostáva nič iné, len začať zuby a pokračovať v naplánovaných aktivitách. V lete sme vyhlásili 3 výzvy na podávanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok z Programu rozvoja vidieka (PRV) pre obce a tiež sme vyhlásili 2 výzvy na podávanie žiadostí z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). Prvá výzva je určená na podporu nových a existujúcich podnikateľov a druhá je určená pre obce.

Chceli by sme upriamiť pozornosť práve na vyhlásenú výzvu pre začínajúcich a existujúcich podnikateľov (IROP). Predmetná výzva je otvorená, to znamená, že čas na predkladanie žiadostí o príspevok (jedno kolo) sa uzatvára v dvojmesačných intervaloch, až do vyčerpania finančných zdrojov vyčlenených na výzvu. Bližšie informácie, kto môže žiadať, koľko a za akých podmienok sa dočítate na strane 4.

Ak ste sa s touto informáciou stretli, ste podnikateľ, ktorý podniká alebo má svoju prevádzku na území jednej z 22 obcí Šafránu a pohrávate sa s myšlienkou, že

by ste sa skúsili uchádzať o finančné zdroje, neváhajte a kontaktujte nás! Radi Vás poinformujeme o dostupných možnostiach. Neváhajte a využite možnosť získať podporu práve „pre Vaše podnikanie“!

Mgr. Natália Maťašová

Informačný seminár k výzve na predkladanie žiadostí v rámci IROP pre nových a existujúcich podnikateľov

Zasadenie Výkonného výboru MAS ŠAFRÁN

Školenie pre pracovníkov MAS v oblasti prípravy harmonogramu a vyhlasovania výziev v systéme ITMS2014+.

Pridajte sa k nám...

Členom občianskeho združenia MAS ŠAFRÁN sa môže stať každá fyzická osoba staršia ako 18 rokov alebo právnická osoba, ktorá pôsobí (t. j. má trvalé bydlisko, prípadne prechodný pobyt, sídlo alebo prevádzku) na území MAS ŠAFRÁN. V prípade záujmu o členstvo stačí, ak vypliete prihlášku dostupnú na našej webovej stránke: www.massafran.sk v sekcii O nás – Členstvo v MAS ŠAFRÁN, ktorú nám môžete doručiť osobne do kancelárie MAS ŠAFRÁN, poštou na adresu: Šarišská Trstená 42, 082 14 Pušovce alebo mailom na adresu: kancelaria.massafran@gmail.com. Podľa najaktuálnejšej evidencie členov tvorí občianske združenie 48 členov, ktorí

sú zoradení do troch záujmových skupín na základe sektorov. Záujmovú skupinu verejného sektora reprezentuje 22 členských obcí, medzi ktoré patria - Obec Čelovce, Obec Chmeľov, Obec Chmeľovec, Obec Demjata, Obec Fulianka, Obec Kapušany, Obec Lada, Obec Lipníky, Obec Ľubotice, Obec Nemcovce, Obec Okružná, Obec Podhorany, Obec Proč, Obec Pušovce, Obec Ruská Nová Ves, Obec Šarišská Poruba, Obec Šarišská Trstená, Obec Teriakovce, Obec Trnky, Obec Tulčík, Obec Vyšná Šebastová, Obec Zlatá Baňa. Záujmovú skupinu občianskeho sektora tvorí 21 členov, z toho 14 občanov (Erika Telesníková, Mgr. Natália Maťašová, Gabriel

Hirkala, Viktor Kožlej, Adriana Birošová, Mgr. Jana Tverďáková, Slavko Čengeri, Bc. Veronika Vargová, Róbert Považan, Mgr. Denisa Považanová, PhDr. Ingrid Doležalová, Pavol Lukáč, Ing. Anna Antolová, Jozef Plančár) a 7 neziskových organizácií (Združenie športov Vyšná Šebastová, TJ ROZVOJ Pušovce, Združenie na podporu FS Kapušančan, DHZ Kapušany, Športové a záujmové združenie Trnky, OZ DUBRAVKA – Mlyn, Občianske združenie „Folklórny súbor Keľemeske furmaňi“). Záujmovú skupinu podnikateľského sektora tvorí 5 členov (ELARIN, s.r.o.; KOaLA plus, s.r.o.; Marián Cajka – SHR, ORIM – ECO, s.r.o. a ŠOLTÉS TRAVEL, s. r. o.).

Výzva na výber odborných hodnotiteľov žiadostí o nenávratný finančný príspevok z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

Miestna akčná skupina ŠAFRÁN v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou „Rozvoj Šafránu – Naša priorita“ pre Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 vyhlásila dňa 7.6. Výzvu č. 1/2019 na výber odborných hodnotiteľov (OH) pre žiadosti o nenávratný finančný príspevok.

Termín uzávierky prijímania žiadostí o zaradenie do zoznamu odborných hodnotiteľov: 2.9.2019

Kritéria pre výber odborných hodnotiteľov

- bezúhonnosť
- plná spôsobilosť na právne úkony
- stredoškolské vzdelanie s maturitou alebo vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa
- minimálne 2 roky praxe z oblasti, na ktoré je hodnotenie zamerané (podopatrenia: 7.2, 7.4, 7.5) alebo minimálne 2 roky praxe v oblasti tvorby a riadenia projektov z EÚ fondov
- znalosť dokumentov a právnych predpisov SR a EÚ (PRV SR 2014 – 2020, Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020, Príručka pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 – 2020 Prioritná os 5. Miestny rozvoj vedený komunitou a ďalšie)
- znalosť stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou „Rozvoj Šafránu – Naša priorita“

Náležitosti k výberu uchádzača na pozíciu odborného hodnotiteľa

- Uchádzačom podpísaná žiadosť o zaradenie uchádzača na pozíciu odborného hodnotiteľa:
- **potrebné doložiť vyplnený formulár (www.massafran.sk)**
- Kópia dokladu o ukončení stredoškolského alebo vysokoškolského štúdia.
- Životopis vo formáte EUROPASS preukazujúci požadované vzdelanie, resp. aj odborné skúsenosti (prax), schopnosti, zručnosti/vlastnosti, znalosti a skúsenosti.
- Doklad o praxi uchádzača:
- potvrdenie od zamestnávateľa (alebo iného relevantného subjektu, pre ktorý bola vykonávaná práca/činnosť - V prípade, ak je prax deklarovaná prostredníctvom vykonávania činností ako samostatne

zárobkovo činnnej osoby alebo konateľa spoločnosti, uchádzač predkladá výpis z príslušného registra s vyznačením relevantných činností preukazujúcich požadovanú prax v požadovanej oblasti v zmysle výzvy (fotokópia) a doložením minimálne 2 referencií alebo iných relevantných dokladov preukazujúcich vykonanú činnosť.) potvrdzujúce deklarovanú požadovanú prax v príslušnej oblasti a/alebo,

- v prípade zamestnancov (v zmysle zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a/alebo zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov) postačí doložiť opis činností vykonávaného miesta, ak je z neho zrejme uvedená činnosť a časové obdobie jeho platnosti.

• Ďalšie dokumenty podľa vlastného uváženia (kópie certifikátov, doklady a pod.) preukazujúce špecifické kvalifikačné a osobnostné predpoklady.

Hodnotenie žiadostí o NFP je odmeňované. Vzťahy a vzájomné záväzky medzi MAS a odbornými hodnotiteľmi sa zabezpečujú právne záväzným spôsobom, a to formou dohody o vykonaní práce, resp. iným zmluvným vzťahom.

Príslušné náležitosti k zaradeniu odborných hodnotiteľov do zoznamu odborných hodnotiteľov (v zmysle bodu 2 tejto výzvy na výber OH) je potrebné poslať:

- **v elektronickej forme** na adresu: kancelaria.massafran@gmail.com, pričom do predmetu správy sa uvedie „Odborný hodnotiteľ“:
- vo formáte pdf. (podpísaný sken všetkých relevantných dokumentov) alebo
- **poštou** na adresu: Šarišská Trstená 42, 082 14 Pušovce, pričom na obálke sa uvedie „Odborný hodnotiteľ“.

Žiadosť a vzor CV v elektronickej verzii nájdete na: www.massafran.sk

Výzva na predkladanie žiadostí o príspevok (ŽoPr) kód výzvy: IROP-CLLD-Q181-511-01
Indikatívna výška finančných prostriedkov alokovaných na výzvu predstavuje: 352 031,90 EUR
Výška spolufinancovania žiadateľa: minimálne 45%
Minimálna výška fin. príspevku na projekt: 5 000,00 EUR Maximálna výška fin. príspevku na projekt: 100 000,00 EUR
Príspevok na projekt sa vypláca systémom: refundácia
Uzavretie hodnotiaceho kola: 1.7.2019, 2.9.2019 Dalšie hodnotiace kolá budú uzatvárané v intervale 2 mesiacov od predchádzajúceho hodnotiaceho kola a to vždy k 1. dňu príslušného mesiaca
Oprávnení žiadatelia: Fyzické alebo právnické osoby podľa § 2 ods. 2, písm. a) a b) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, t.j.: a) osoby zapísané v obchodnom registri, b) osoby, ktoré podnikajú na základe živnostenského oprávnenia.
Špecifikácia rozsahu oprávnených aktivít: Aktivita: A. Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev A1 Podpora podnikania a inovácií Popis oprávnenej aktivity: • obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, • nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, • podpora marketingových aktivít, • podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností,
Špecifikácia rozsahu oprávnených výdavkov: 021 - Stavebné práce vo výške obstarávacej ceny (stavebné úpravy priestorov, spevnenie podlažia stroja, elektroinštalácie, odsávania a ďalších stavebných úprav súvisiacich s umiestnením technológie.) 022 – Samostatné hnuťelné veci a súbory hnuťelných vecí vo výške obstarávacej ceny, nákup prevádzkových/špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení vrátane prvého zaškolenia obsluhy (napr. CNC stroje, brúsky, frézy a iné výrobné zariadenia) vrátane obslužného softvéru, ak tvorí súčasť obstarávacej ceny zariadenia, nákup technológií alebo časti technológií tvoriacich navzájom funkčný celok vrátane obslužného softvéru, ak tvorí súčasť obstarávacej ceny zariadenia, 029 Ostatný dlhodobý hmotný majetok vo výške obstarávacej ceny nákup prevádzkových/špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení vrátane prvého zaškolenia obsluhy (napr. CNC stroje, brúsky, frézy a iné výrobné zariadenia), nákup technológií alebo časti technológií tvoriacich navzájom funkčný celok, 518- ostatné služby marketingové aktivity, podporujúce podnik rôznymi formami (letáky, reklamné pútače, inzercia a pod.), Výdavky na marketingové aktivity sú oprávnené len v kombinácii s oprávnenými výdavkami uvedenými aspoň v rámci jednej inej skupiny výdavkov pre túto oprávnenú aktivitu, a to maximálne do výšky 25% celkových oprávnených výdavkov projektu.
Spôsob predkladania ŽoNFP: V papierovej verzii a elektronickej verzii na CD

Výzva na predkladanie žiadostí o príspevok (ŽoPr) kód výzvy: IROP-CLLD-Q181-512-002
Indikatívna výška finančných prostriedkov alokovaných na výzvu predstavuje: 97 104,70€ EUR
Výška spolufinancovania žiadateľa: minimálne 5%
Minimálna výška fin. príspevku na projekt: 5 000,00 EUR Maximálna výška fin. príspevku na projekt: 100 000,00 EUR
Príspevok na projekt sa vypláca systémom: refundácia
Uzavretie hodnotiaceho kola: 19.09.2019, 19.11.2019 Dalšie hodnotiace kolá budú uzatvárané v intervale 2 mesiacov od predchádzajúceho hodnotiaceho kola a to vždy k 19. dňu príslušného mesiaca (prípadne k nasledujúcemu pracovnému dňu)
Oprávnení žiadatelia: Obce podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
Špecifikácia rozsahu oprávnených aktivít: Aktivita: F1. Verejný vodovod Popis oprávnenej aktivity: budovanie verejných vodovodov, okrem prípadov ich súbežnej výstavby s výstavbou verejnej kanalizácie v aglomeráciách do 2 000 EO podľa aktualizovaného Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS
Špecifikácia rozsahu oprávnených výdavkov: 021 - Stavebné práce vo výške obstarávacej ceny budovanie prívodov vody, vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu, budovanie nových vodárenských zdrojov podzemných vôd a to v limitovaných prípadoch, keď nie je technicky a/alebo ekonomicky efektívne zásobovať obyvateľov obce pitnou vodou z existujúcich vodárenských sústav v ich bilančnom dosahu, resp. ich kvalita nezodpovedá požadovaným normám; Ďalšie súvisiace výdavky: demolácia a následná úprava verejnej komunikácie realizovaná v nevyhnutnom rozsahu v priamej väzbe na projekt; Za oprávnené výdavky súvisiace s budovaním verejného vodovodu je možné považovať len výdavky vynaložené na verejný vodovod tak, ako je tento definovaný v zákone č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach. V tejto súvislosti preto tiež platí: Vodovodná prípojka sa nepovažuje za súčasť verejného vodovodu a preto nie sú výdavky na vodovodné prípojky oprávnené. Vodovodná prípojka je úsek potrubia spájajúci rozvážiaciu vetvu verejnej vodovodnej siete s vnútorným vodovodom nehnuteľnosti alebo objektu okrem meradla, ak je osadené. Pripojenie na rozvážiaciu vetvu je súčasťou verejného vodovodu. Vybudovanie pripojenia na verejný vodovod je oprávneným výdavkom. Pripojenie sa spravidla realizuje navrhovacím pásom s uzáverom. 022 – Samostatné hnuťelné veci a súbory hnuťelných vo výške obstarávacej ceny, nákup prevádzkových/špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia vrátane prvého zaškolenia obsluhy, ak verejné obstarávanie tovarov (technologického a strojného zariadenia) je mimo stavebných prác nákup technológií alebo časti technológií tvoriacich navzájom funkčný celok 029 - Ostatný dlhodobý hmotný majetok vo výške obstarávacej ceny nákup prevádzkových/špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia vrátane prvého zaškolenia obsluhy, ak verejné obstarávanie tovarov (technologického a strojného zariadenia) je mimo stavebných prác nákup technológií alebo časti technológií tvoriacich navzájom funkčný celok
Spôsob predkladania ŽoNFP: V papierovej verzii a elektronickej verzii na CD

**Výzvy na predkladanie Žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku
v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou
z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 (kompletné znenie nájdete na www.massafran.sk)**

Zameranie výzvy:	Oprávnené aktivity projektov
7.2. Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (mimo Bratislavský kraj) Dátum uzávierky na predkladanie ŽoNFP: 4.9.2019 Alokácia finančných zdrojov na opatrenie: 200 000,00 Minimálna výška NFP: 10 000,00 Maximálna výška NFP: 100 000,00	Aktivita 1: výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.) Aktivita 2: výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiare odpadových vôd. Podrobnejšie: stokové siete (kmeňové stoky, zberače a uličné stoky, výustné stoky a odľahčovacie stoky), čistiare odpadových vôd, obecné, skupinové a ostatné vodovody lokálneho charakteru, miestne potrubné rozvody teplej vody, súvisiace vodárenské stavby miestneho významu (úpravne vody, čerpace stanice). Aktivita 3: zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov, aleje, pešie zóny, nábřežia (v prípade, že je súčasťou takejto investície aj parkovisko v menšom rozsahu, tak sú výdavky oprávnené aj vrátane parkovísk) a pod. Aktivita 4: výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní
7.4. Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (mimo Bratislavský kraj) Dátum uzávierky na predkladanie ŽoNFP: 11.9.2019 Alokácia finančných zdrojov na opatrenie: 160 000,00 Minimálna výška NFP: 10 000,00 Maximálna výška NFP: 100 000,00	Aktivita 1: investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrů, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov Aktivita 2: investície zamerané na zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia Aktivita 3: investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu Aktivita 4: investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. Aktivita 5: investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb. Aktivita 6: investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)
7.5. Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (mimo Bratislavský kraj) Dátum uzávierky na predkladanie ŽoNFP: 11.9.2019 Alokácia finančných zdrojov na opatrenie: 12 269,00 Minimálna výška NFP: 3 000,00 Maximálna výška NFP: 5 000,00	Aktivita 1: investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, budov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod. Aktivita 2: investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod. Aktivita 3: budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.
Spôsob predkladania ŽoNFP :	Prostredníctvom systému ITMS2014+
Oprávnení žiadatelia: Obce nachádzajúce sa na území MAS ŠAFRÁN	Čelovce, Demjata, Fulianka, Chmeľov Chmeľovec, Kapušany, Lada, Lipníky, Ľubotice, Nemcovce, Okružná, Podhorany, Proč, Pušovce, Ruská Nová Ves, Šarišská Poruba, Šarišská Trstená, Teriakovce, Trnkov, Tulčík, Vyšná Šebastová, Zlatá Baňa

Poznáme mená výhercov súťaže „Vytvor vlastný 3D výtvor“

Rekordné množstvo súťažných prác a stotridsaťštyri zúčastnených žiakov je jasným dôkazom, že zručnosť, kreativita a láska k tradíciám nie je cudzia ani dnešnej mladej generácii. Začiatok roka sa u nás v ŠAFRANE niesol v duchu príprav animačnej aktivity spojenej s oceňovaním najlepších 3D výtvorov súťaže „Vytvor vlastný 3D výtvor“ a slávnostným otvorením expozície všetkých súťažných prác.

V utorok 5. februára 2019 o 16:00 hod sa dvere kultúrneho domu v obci Kapušany otvorili dokorán, aby privítali všetkých návštevníkov slávnostného oceňovania výtvarnej súťaže MAS ŠAFRÁN – „Vytvor vlastný 3D výtvor“. Cieľom tejto animačnej aktivity bolo informovanie verejnosti o aktivitách združenia a v neposlednom rade aj výmena skúseností medzi žiakmi základných škôl v jednotlivých členských obciach i medzi rodičmi a pedagógmi, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom spolupodieľali na procese tvorby jednotlivých 3D výtvorov.

Každé súťažiacie dieťa hneď pri vstupe obdržalo „štartovný balíček“ s niekoľkými propagačnými predmetmi, medzi ktorými bolo aj pexeso zostavené z vybraných detských výtvorov. S úsmevom na perách a darčekom v rukách sa malí tvorcovia usadili a so zatajeným dychom čakali na vyhlasovanie výsledkov súťaže. Hneď v úvode sa všetkým prítomným prihovorela moderátorka akcie Lenka Smetanková, ktorá odovzdala slovo predsedovi združenia Miroslavovi Angelovičovi, ktorý v krátkosti predstavil združenie MAS ŠAFRÁN a jeho činnosti.

Prijemným spštením bolo aj krátke divadielko, ktoré zahralo úryvok z Palculienky (s využitím dvoch z vytvorených bábik) pod vedením p. Mgr. Ireny Kasalovej, DiS.art. a na ľudovú nôtu zahrali a zaspievali chlapci a dievčatá z folklórneho súboru Kapušančan. V takejto dobrej atmosfére už nič nebránilo vyhláseniu výsledkov jednotlivých súťažných kategórií. Prvej súťažnej kategórie sa „ujala“ dlhoročná členka združenia MAS ŠAFRÁN, Adriana Birošová, ktorá bola tiež jednou z porotkyň. Prítomným vysvetlila, na základe akých kritérií porota hodnotila jednotlivé práce a napokon vyhlásila mená víťazov prvej kategórie. Porota udelila v rámci prvej kategórie tri ceny za bábiky a tri za poľnohospodársku techniku. Medzi ocenenými boli Katarína Bačkayová, Alexandra Dadejová, Alžbeta Ivanecká (1. miesto, ZŠ Pušovce); Mária Monika Rišková (2. miesto, ZŠ Lubotice); Nina Vargová (3. miesto, ZŠ Fulianka); Damián Plančár, Dominik Plančár (1. miesto, ZŠ Lada); Matúš Centek (2. miesto, ZŠ Kapušany); Matej Poník (3. miesto, ZŠ Demjata).

Víťazmi druhej kategórie, do ktorej sa mohli zapojiť žiaci II. stupňa sa stali – Vanesa Ferková, Martina Vašková, Ivana Horvátová, Kristián Horvát, Róbert Horvát, Nikola Horvátová (1. miesto, ZŠ Chmeľov); Sára Volanská (2. miesto, ZŠ Kapušany); Katarína Kažimírová (3.

Otvorenie výstavy RNDr. Slávkou Gutekovou - starostkou obce Kapušany

miesto, ZŠ Kapušany); Frederika Baranová (1. miesto, ZŠ Kapušany); Lukáš Radačovský (2. miesto, ZŠ Kapušany); Adam Rešetár (3. miesto, ZŠ Kapušany). Okrem týchto cien sme sa rozhodli udeliť aj dve špeciálne, ktoré slávnostne odovzdal Miroslav Angelovič, predseda združenia MAS ŠAFRÁN. Prvé špeciálne ocenenie sme udelili súrodencom Koščovým (ZŠ Kapušany) za najväčšiu bábiku v životnej veľkosti a druhú dostal Filip Sabol (ZŠ Demjata) za najťažší traktor. Všetky ceny do súťaže boli zabezpečené vďaka sponzorským darom, za čo by sme chceli aj touto cestou srdečne poďakovať všetkým sponzorom: Agrokom-Plus, spol. s r.o., Ján Jakab- starosta obce Chmeľovec, Ján Pavuk- starosta obce Proč, Jaroslav Fogaš- starosta obce Šarišská Trstená, Obec Kapušany, Obec Lubotice, Obec Nemcovce, Obec Pušovce, Obec Teriakovce, Obec Trnkov, Obec Tulčik a Obec Chmeľov.

Po takmer hodinovom programe moderátorka Lenka pozvala zúčastnených aj na otvorenie expozície súťažných prác spojené s malým občerstvením, ktoré sa konalo v priestoroch Sobášnej siene v obci Kapušany. Mladých tvorcov, ich rodičov i širokú verejnosť privítala starostka obce Kapušany, RNDr. Slávka Guteková, ktorá svojim príhovorom otvorila nainštalovanú expozíciu 3D výtvorov. Pani starostke by sme chceli poďakovať okrem pekného príhovoru aj za poskytnutie priestorov pre potreby organizácie celej animačnej aktivity.

Expozícia súťažných výtvorov bola pre verejnosť prístupná od utorka 5. februára 2019 do stredy 13. februára 2019. Pokiaľ ste v tomto čase nestihli zájsť do Sobášnej siene v obci Kapušany, no radi by ste videli, ako to tam vyzeralo, odporúčame nahliadnúť do fotogalérie na našej stránke – www.massafran.sk.

Veríme, že sa nám podarilo zorganizovať peknú a príjemnú akciu pre ľudí z nášho územia a už teraz sa tešíme na ďalšie (nielen) súťažné podnety od Vás, obyvateľov územia MAS ŠAFRÁN.

Mgr. Simona Fedorová

Víťazom 1. miesta druhej kategórie zo ZŠ Chmeľov odovzdal cenu starosta obce Chmeľov - JUDr. Juraj Gáll

Výstava diel v priestoroch Obradnej siene v Kapušanoch

„Kreatívne perá“ dopísali, my sme ceny odovzdali...

V pondelok 03.06. 2019 sa v priestoroch ZŠ s MŠ v Kapušanoch uskutočnilo vyhodnotenie literárnej súťaže *Kreatívne pero*, ktorú organizovalo občianske združenie MAS ŠAFRÁN v spolupráci so základnými školami nachádzajúcimi sa na území MAS. V rámci vyhodnotenia si ocenenia prevzalo dvadsaťsedem žiakov z troch základných škôl, ktoré sa zapojili do súťaže.

Po úspešnom ukončení výtvarnej súťaže „Vytvor vlastný 3D výtvar“, ktorá prebiehala v ŠAFRÁNE v minulom roku, sme sa rozhodli v tomto kalendárnom roku vyhlásiť literárnu súťaž, ktorej cieľom bolo osloviť tú skupinu detí, ktorej je blízke tvorivé písanie a neboja sa so svojou literárnou tvorbou podeliť aj s ostatnými. Do súťaže sa mohli zapojiť všetci žiaci z územia MAS ŠAFRÁN navštevujúci prvý alebo druhý stupeň ZŠ, pričom si mali vybrať jednu z troch tém, na ktorú budú písať svoj krátky literárny príspevok. Literárny žáner súťažných príspevkov bol ľubovoľný, teda bolo na každom jednotlivcovi, čo si vyberie. Témy v rámci prvej kategórie (žiaci prvého stupňa) boli: 1. Prázdniny na vidieku; 2. Čaro našich Vianoc/Čaro našej Veľkej noci; 3. Morena – bohyňa zimy. Žiaci druhého stupňa si mohli v rámci druhej kategórie vyberať medzi týmito témami: 1. Miesto kde žijem – miesto, ktoré mám v srdci; 2. Remeslo má zlaté dno; 3. Svätajóanske ohne – čaro svätajóanskej noci a Bonusová téma: „Už sme žniva dokončili“ – tradície dožinkových slávností na našom území. Čo sa týka účasti mladších žiakov navštevujúcich I. stupeň ZŠ, do súťaže nám prišli len dva príspevky – jedna básnička s názvom Na prázdninách od Patrície Leškovej zo ZŠ Proč a jeden krátky príbeh na tému Prázdniny na vidieku od Violy Kačmárovej zo ZŠ Demjata. Keďže sa do I. kategórie zapojili len tieto dve dievčatá, ktorých príspevky nás veľmi potešili, rozhodli sme sa obe oceniť peknými knižkami a diplomami. Žiaci druhého stupňa sa zapojili v hojnejšom počte a v rámci II. kategórie

nám prišlo do kancelárie MAS ŠAFRÁN dvadsaťpäť súťažných príspevkov, medzi ktorými dominovali básničky na tému Miesto kde žijem – miesto, ktoré mám v srdci.

ZLATÉ PÁSMO

Aneta Ivanecká, VIII.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Mária Imrichová, VIII.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Soňa Mikulová, VIII. A, ZŠ s MŠ Kapušany
Zuzana Onderová, IX.B, ZŠ s MŠ Kapušany
Terézia Nazarejová, IX.C, ZŠ s MŠ Kapušany
Erika Lazorová, IX.B, ZŠ s MŠ Kapušany
Matej Bača, VI.B, ZŠ s MŠ Kapušany

STRIEBORNÉ PÁSMO

Stanislava Eliášová, V.C., ZŠ s MŠ Kapušany
Diana Gazdačková, V.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Soňa Janičková, VII.B, ZŠ s MŠ Kapušany
Marta Mikulová, IX.C, ZŠ s MŠ Kapušany
Martin Hermanovský, V.B, ZŠ s MŠ Kapušany
Jakub Gazdačko, V.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Júlia Lešková, VIII.B, ZŠ s MŠ Kapušany
Terézia Kažová, VII. A, ZŠ s MŠ Kapušany
Sára Kokošková, VII.C, ZŠ s MŠ Kapušany
Zuzana Lukáčová, VII.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Tobias Tivadar, V.A, ZŠ s MŠ Kapušany

BRONZOVÉ PÁSMO

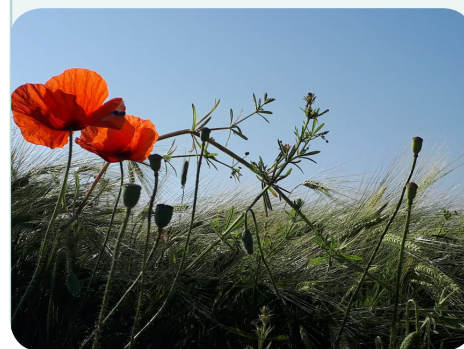
Zuzana Elašová, VIII.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Daniela Onofrejšová, VIII.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Bianka Dadejšová, V.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Zofia Galajdová, V.A, ZŠ s MŠ Kapušany
Frederika Baranová, V.C, ZŠ s MŠ Kapušany
Diana Pankuchová, V.C, ZŠ s MŠ Kapušany
Sebastián Szanto, VII.B, ZŠ s MŠ Kapušany

Z iných žánrov sme dostali len dve úvahy a jednu rozprávku. Nakoľko bolo mnoho príspevkov na podobnej úrovni, v dôsledku čoho bolo náročné vybrať z nich len tri miesta, porota sa napokon rozhodla udeliť ocenenia v rámci bronzového, strieborného a zlatého pásma, pričom autori príspevkov zaradených v striebornom a bronzovom

Rodný kraj

Svitane nad krajom a ranná rosa,
po tráve údolím utekám bosá.
Kraj plný zelene, kraj plný lásky,
ľudia sú úprimní, nenosia masky.
Domec pri domci a kľučka na dverách,
čistota v srdci a pravda na perách.
Kraj, v ktorom žijem,
hniezdočko maličké,
hlas z dialky počujem:
„Neuteč mamičke!“
Otcova náruč široko rozpätá,
tu je môj domov, ja nechcem do sveta!
Z hniezda ak za prácou vyletím aj,
časom ma zavolá rodný môj kraj.
A keď sa ukladám ku spánku zas,
viem, že som v bezpečí v krajine krás.

Zuzana Onderová, 15 rokov, ZŠ s MŠ Kapušany, IX. B, Miesto, kde žijem - miesto, ktoré mám v srdci

pásme dostali pamätný diplom, kým autori súťažných textov zaradených do zlatého pásma boli ocenení aj vecnými cenami v podobe kníh. Veríme, že si aj táto súťaž našla priaznivcov medzi žiakmi základných škôl a že aspoň čiastočne splnila svoj účel a podnietila mladých z nášho územia k písaniu vlastných textov. V tabuľke si môžete pozrieť mená tvorcov II. kategórie podľa pásma, v ktorom sa umiestnili.

Ing. Vladislav Bašista, starosta obce Demjata pri odovzdávaní ceny v rámci I. kategórie

Vyrábajú nábytok, ktorý prežije (takmer) všetko...

Hovorí sa, že tam, kde sa skĺbi kvalita, vášeň, cit a profesionalita, tam musí vzniknúť niečo jedinečné, čo nesie prvky unikátnosti už na prvý pohľad. Presne takými sú produkty, ktoré ponúka cieľovým zákazníkom spoločnosť Proteak s.r.o., ktorá má sídlo v členskej obci Proč a prevádzku v obci Podhorany. S posolstvom „Drevo je naša vášeň“ pôsobia na trhu už takmer 20 rokov, počas ktorých vyrobili viac ako 250 lodných palúb a získali vyše 700 spokojných zákazníkov nielen na Slovensku. Sú živým dôkazom toho, že aj lokálni výrobcovia majú potenciál presadiť sa a vybudovať dobré meno spoločnosti nielen doma, ale aj v zahraničí. O tom, aká bola ich cesta za splnením sna o vlastnom podnikaní s luxusným odolným nábytkom, ale aj o tom, ako sa podniká na vidieku, nám ochotne porozprával pán Emil Kašický, jeden z troch konateľov firmy Proteak s.r.o.

Predstavte bližšie našim čitateľom spoločnosť Proteak s.r.o. Čo všetko sa nachádza vo Vašej ponuke?

„Sme spoločnosť, ktorá pôsobí na trhu od roku 2001, pričom spočiatku sme sa primárne zaoberali výrobou lodného nábytku, no neskôr sme skúsenosti z výroby interiérov a exteriérov lodí pretavili aj do zákazkovej výroby nábytku. V súčasnosti sa teda naša výroba orientuje na zákazkovú výrobu, v rámci ktorej zhotovujeme kuchynské linky, vstavané skrine, schodiská a iné drevené výrobky, prevažne do interiérov. To je prvá časť našej výroby a druhá časť sa naďalej orientuje na výrobu vybavenia lodí.“

Ponúkate aj výrobky, ktoré sú nejakým spôsobom nové pre trh?

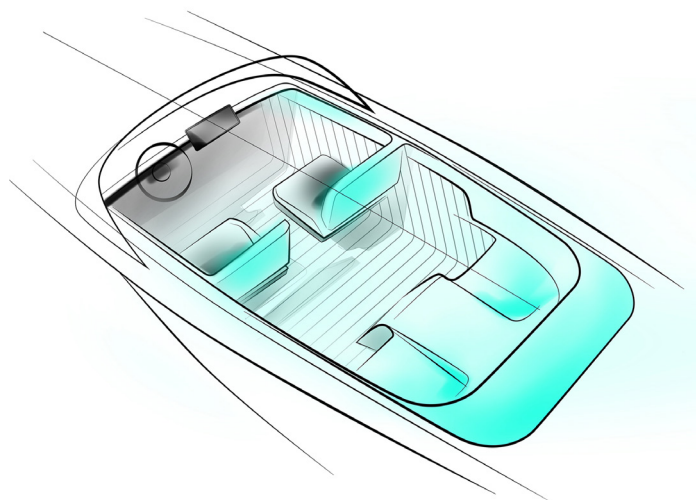
„Slovenský trh je taký špecifický, že je veľmi ťažké preraziť na ňom s nejakými novinkami, pretože ľudia skôr pozerajú na cenu, ktorú by chceli čo najnižšiu, a už menej ich zaujíma kvalita materiálov a spracovania. Napriek tomu, z času na čas dostaneme od dizajnérov zaujímavé nápady na nové dizajny a spracovania, ktoré sú jedine svojho druhu a vždy sa snažíme vyhovieť požiadavke klienta v maximálnej možnej miere.“

Koľko pracovníkov má Vaša firma?

„Sme traja konatelia, ja a moji dvaja švagrovia – Andrej Sabol a Jozef Sabol a momentálne máme päť kmeňových zamestnancov a dvoch živnostníkov, ktorí sa špecializujú na určité činnosti.“

Aká bola Vaša cesta k tomuto typu podnikania?

„Môj príbeh bol v celku dosť zaujímavý, keďže som vyštudovaný kuchár, tak som sa chvíľku živil aj takto, ale vždy ma to ťahalo k

manuálnej práci. Sám som si doma zostrojil vlastný sústruh, čiže k drevu som mal blízko, len som sa mu nevenoval profesionálne. Neskôr v roku 1999 som dostal ponuku odísť do Talianska, kde táto lodná doprava prekvitá, a teda sa tam vyrábajú aj samotné lode. Keď som tam išiel prvý raz, spolu so švagrami, s ktorými dnes podnikáme, o výrobe lodí som nevedel nič, všetko som sa postupne učil. Po troch rokoch, keď sme už nadobudli skúsenosti a vedeli čo a ako, sme sa spolu s Andrejom a Jozefom rozhodli, že si založíme vlastnú firmu tu na Slovensku a od roku 2001 fungujeme dodnes.“

V akých priestoroch podnikáte?

„Naše priestory sa nachádzajú na bývalom poľnohospodárskom družstve v Podhoranoch, kde sme si kúpili pozemok a postupne sme prerobili budovu bývalej sýpky na dielňu tak, aby tento priestor vyhovoval potrebám nášho podnikania. Túto budovu sme museli kompletne zrekonštruovať. Urobili sme novú strechu, nové omietky, ústredné kúrenie, dokonca aj prístupovú cestu, aby sa k nám nechodilo takpovediac cez močiar...“

V čom vidíte hlavnú výhodu a v čom naopak nevýhodu pôsobenia/podnikania na vidieku?

„Hlavná výhoda Vám bude pripadať asi celkom vtipná, no prezradím Vám ju. Nad nami leží asi dvesto nebožtíkov a pod nami je 150 kráv, čo znamená, že nikomu neprekážame. Nikto sa nesťažuje na hluk, na prašnosť a benefitom je aj krásne prostredie s nádherným výhľadom, ktorý nám závidia všetci návštevníci a zákazníci,

Vodeodolný kúpeľňový nábytok

ktorí k nám prídu. Jediné, čo nám chýba, je lepšia prístupová cesta, keďže od cintorína smerom k nám je veľmi rozbitá. Všetkým, ktorí k nám prídu na aute preto odporúčame nechať ho pri cintoríne a prejsť tých 200 metrov radšej pešo.“

S akými hlavnými problémami sa pri svojej činnosti musíte pasovať?

„Veľmi rád by som bol, keby mali niektorí naši odberatelia lepšiu platobnú disciplínu, pretože to je takmer neriešiteľný problém, keď niekomu vyrobíte produkt na zákazku a značnú časť financií, na ktorých ste sa vopred dohodli napokon nevyplatí. Potom Vám ostáva len neustále volanie dotyčného a písanie upomienok, a to je často boj s veternými mlynmi.“

Spomínali ste, že by ste medzi sebou radi prijali aj mladú pracovitú krv, sú nejaké predpoklady, ktoré musí spĺňať uchádzač o prácu?

„Radi by sme vyučili mladých pokračovateľov, no zatiaľ nebadáme veľký záujem zo strany mladej generácie. Keďže naša práca je veľmi špecifická, je ťažké nájsť školu, ktorá by nám vyučila hotových zamestnancov, preto nám stačí, ak bude dotyčný primerane manuálne zručný a bude mať chuť pracovať, ostatné ho naučíme. Mladým vieme sľúbiť, že sa naučia poctivej stolárskej práci, v zahraničí nový jazyk, uvidia nové

krajiny, iný prístup k práci, ako je na Slovensku a budú mať pravidelný príjem.“

Je niečo, čo by ste chceli odkázať mladým potenciálnym pracovníkom?

„Aby sa nebáli a skúsili si to. Ak ste niekedy pracovali s drevom, môžete si byť istí, že táto práca „nesmrdí“, ale určite zavonia (takmer) každému. Práca, kde vám pod rukami doslova a do písmena niečo hneď vzniká je náročná, no krásna. Už dávno neplatí, že manuálna práca je „tou horšou“, resp. ak pracujete rukami, robíte niečo podradnejšie. Táto práca spája šikovnosť v manuálnej zručnosti – na dielni a montáži, šikovnosť v komunikácii s ľuďmi – s kolegami aj zákazníkmi, šikovnosť v logickom myslení – keďže nie sme sériovou, ale zákazkovou výrobou, a v neposlednom rade, šikovnosť, vďaka ktorej uvidíte kus sveta a spoznáte nových ľudí. Práca s drevom je proste vášeň. :-“

Mgr. Simona Fedorová

NOVÝ PODNIKATEĽSKÝ SUBJEKT NA ÚZEMÍ MAS ŠAFRÁN

Na území MAS ŠAFRÁN pôsobí nová prevádzka, zaoberajúca sa čistením, monitorovaním a údržbou kanalizácií, ktorá poskytuje kompletný servis v tejto oblasti.

Názov prevádzky: K servis – MK, s. r. o.
Adresa: Puchovská 712/8 082 12 Kapušany
Kontakt: 0907 216 100

Webová stránka: www.kservismk.sk
E-mail: kservismk@kservismk.sk

Poskytované služby:

- čistenie kanalizácií od 32 mm - 250 mm
- monitorovanie kanalizácií
- montáž kanalizácií
- poradenský servis
- frézovanie kanalizácie
- monitorovanie vodovodných potrubí od DN 25 do vzdialenosti 30 m
- údržba čističiek odpadových vôd rodinných domov

Mária Frimerová: „Človek bez záujmov rýchlo starne, ja nemám čas starnúť, môj kalendár je vždy plný aktivít“

Láska k slovenským tradíciám, ľudovej hudbe, tancu a celému folklóru sprevádzali už prvé školské roky rodáčky z Tulčíka, ktorá zasvätila celý svoj život folklóru, ktorý sa stal nielen jej koníčkom, ale aj celkovým životným štýlom. Túto vášeň a cit pre ľudové tradície našich predkov s láskou odovzdáva aj ďalším generáciám a ako sama tvrdí, talent je pri folklóre len malým zrnkom v mori, ktoré by nič nezmohlo bez neustáleho úsilia, tvrdej práce a sebadisciplíny. O svojej folklórnej ceste životom nám porozprávala vyštudovaná pedagogička pani Mária Frimerová z členskej obce Tulčík.

Ako dlho sa venujete folklóru a ako ste sa k nemu dostali?

„Folklóru sa venujem už od prvého ročníka základnej školy, teda viac ako 50 rokov. Na mojej ceste za spevom, tancom a láskou k folklóru zohrala hlavnú úlohu moja pani učiteľka z prvého stupňa ZŠ, ktorá nás celé štyri roky viedla týmto smerom a pestovala lásku k tradíciám našich predkov. Už od prvej triedy nás učila ľudové pesničky a nacvičovala s nami rôzne scény a tančeky. Mali sme to šťastie, že okrem základov všeobecného vzdelania sme dostali aj základy toho folklórneho, na ktorých sme mohli ďalej budovať. Neskôr, na druhom stupni, asi v ôsmom ročníku, som už ja sama nacvičovala tance s mladšími žiakmi a začala som chodiť do FS Šarišan, kde sa naplno rozvinula moja láska k ľudovej hudbe, spevu a tancu. Zároveň som v tom čase bola aj členkou Socialistického zväzu mládeže, v rámci ktorého sme sa zúčastňovali na prehliadkach, tzv. malých javiskových formách či súťažiach záujmo-vo-umeleckej činnosti.“

Ako sa aktívna folkloristka dostala k zakladaniu FS Kapušančan a neskôr aj FS Kaplička?

„Čo sa týka Kapušančanu, tak na počiatku vzniku súboru stál najmä pán Pavol Germuška, ktorý nám jedného dňa zazvonil pri dverách s tým, že v Kapušanoch funguje menšia spevácka zostava, no chýba im tanečná zložka a oslovil nás, či by sme nemali záujem naučiť tancovať mladých z obce. Manžel sa ho vtedy spýtal koľko má ľudí, na čo on povedal, že ani jedného, ale do prvej skúšky pozháňa dostatok. Naozaj ich prišlo na prvú skúšku asi okolo tridsať a po polroku fungovania a poctivého cvičenia sme sa s týmto súborom zúčastnili na prvej bilancii poľnohospodárskeho družstva. Vtedy sa písal rok 1985 a folklórny súbor ešte nemal súčasný názov, ten dostal až pred prvou kategorizáciou súborov, ktorá sa konala v Sabinove, kde sme vystúpili s 1,5 hodinovým dlhým pásmom pod názvom „VEČAR POD KAPUŠANSKYM HRÁDOM“ a hneď sme sa dostali do kategórie D. Bolo to obdobie, kedy sa súbory museli prezentovať programom pre zisk kategórie. Dnes to už nefunguje. Neskôr v roku 1995 manžel a Rákošovci spolu s mojím mužom založili FS aj v našej obci, ktorý sa postupne rozrastal a začal vystupovať na rôznych podujatiach. Prišli však nové zmeny a viedli sme Kapličku len my dvaja s manželom. Za tie roky sa nám vystriedalo mnoho mladých, ktorých sme naučili nielen tancovať, ale aj spievať a vedieť vystupovať pred publikom. V súčasnosti je to už tretia generácia od založenia súboru...“

Mohli by sme teda povedať, že folklór sa svojím spôsobom stal Vaším životným štýlom?

„Určite áno. Nevieť si ani len predstaviť, že by som s ním raz mala seknúť a viac sa mu nevenovať. Beriem ako svoje poslanie odovzdávať ho ďalej, či už medzi mojimi deťmi tu v škole alebo v rámci Kapličky. Tento rok som viedla aj pohybovo-tanečný krúžok v obci Tulčík, ktorý navštevovalo asi šesťnásť detí.“

V čom vidíte hlavný zmysel folklóru? Prečo by ho mali zachovávať aj ďalšie generácie?

„Odpoveď na túto otázku je veľmi jednoduchá – folklór musíme zachovávať a čítať si ho, aby sme nezabudli na dedičstvo našich predkov a aby ich tradície ostali naďalej živé a dedili sa z generácie na generáciu v takej podobe, v akej nám ich zanechali, bez zbytočného prikrášľovania a umelého dotvárania.“

Pani Mária Frimerová s manželom

Spomínali ste, že máte dve dospelé dcéry, zdedili aj ony vzťah k folklóru?

„S manželom sme ich obaja viedli týmto smerom a neskôr obe tancovali v Kapličke. Staršia dcéra pôsobila okrem Kapličky ešte v Železiari, v Šarišane a počas strednej školy pôsobila aj v PULS-e. Myslím, že po nás zdedili hudobno-tanečný talent a vedia aj celkom dobre spievať a hrať na klavíri.“

Zaberá folklór všetok Váš voľný čas alebo sa popri ňom venujete aj iným aktivitám?

„Keďže zastávam názor, že človek bez záujmov rýchlo starne, ja nemám čas starnúť, môj kalendár je vždy plný aktivít a môj muž sem-tam len lúšti, čo znamená to množstvo skratiek pri jednotlivých dňoch. Okrem folklóru sa ešte roky venujem zborovému spevu – spievam v Komornom speváckom zbore Chorus Via Musica v Prešove, milujem chrámový spev a som tiež členkou Tulčíckeho ochotníckeho divadla (TOD). Pri 50-ke FS Šarišan som účinkovala v programe s názvom Zlatá svadba. Pred štyrmi rokmi som bola dokonca aj dlhoročnou poslankyňou obecného zastupiteľstva v obci Tulčík, no prenechala som to mladším. Je na každom z nás, či chceme žiť svoj život aktívne alebo len prežiť. V každom z nás sa skrýva nejaký talent, len ho treba ukázať, rozvíjať, otvoriť dvere a vstúpiť do jeho tajov...“

Mgr. Simona Fedorová

Expozícia detských krojov a historických fotografií v priestoroch ZŠ Demjata

FS Kaplička

FS Kaplička

Prehľad súborov a skupín pôsobiach na území MAS ŠAFRÁN, ktoré sme Vám priniesli v minulom čísle nášho občasnika Listy Šafránu dopĺňame o FS Kaplička, ktorý od 28. októbra 1995 pôsobí v členskej obci Tulčík. Za založením tohto súboru stál p. Vendo Frimer a manželka Rákošová, ku ktorým sa neskôr pridala aj p. Frimerová. V začiatkoch svojho fungovania tulčícky súbor nemal žiadne meno, až keď začínali vystupovať aj verejne, pani Frimerová navrhla vtedajším členom, aby dostal pomenovanie FS Kaplička, ktorý pramení hneď z troch zdrojov typických pre obec Tulčík. Za prvý zdroj tohto názvu možno pokladať hneď prvú ulicu nachádzajúcu sa na začiatku Tulčíka, ktorá nesie názov Kaplica. Druhým dôvodom, prečo pomenovať súbor práve týmto názvom je aj skutočnosť, že v obci sa nachádza pozostatok starého kláštora, vedľa ktorého dodnes stojí kaplnka, miestnymi nazývaná kaplička. Tým tretím, trochu vtipnejším a nadneseným dôvodom je, že sa na dedine často hovorievalo mužom, ktorí boli pravidelnými návštevníkmi krčmy: „Zaš idzeš do tej kaplički?“

FS Kaplička má v súčasnosti 25 členov, ktorí získavajú znalosti v tanečnej a spevákovej zložke a jedného harmonikára, no radi prijí-

mu medzi seba každého, kto je usilovný, vytrvalý, disciplinovaný, rád sa učí nové veci a má pozitívny vzťah k folklóru. Na pravidelných štvrtkových tréningoch pod vedením p. Márie Frimerovej nacvičujú piesne a tance typické pre región Šariš. Z tancov je to najmä čardáš či šarišská polka, krucena a piesne z okolia Tulčíka, Demjaty či Raslavic. Okrem toho v ich repertoári nájdeme aj iné príležitostné piesne a tance, ktoré nacvičili ako program na rôzne špeciálne príležitosti. Členovia súboru v minulosti vystupovali na mnohých podujatiach v okolí Prešova, ale aj Košíc a predstavili sa tiež v Senici a Demänovskej doline. V rámci zahraničných zájazdov reprezentovali slovenský folklór napr. v Bulharsku či v Macedónsku. V dôsledku aktuálneho nedostatku chlapcov, s ktorými by mohli nacvičiť program a verejne vystúpiť, ich momentálne na verejnosti až tak nevidieť, no napriek tomu stále trénujú a naďalej si vychovávajú mladú generáciu budúcich folkloristov. V súčasnosti sa FS Kaplička orientuje hlavne na svadobné čepčenie neviest, v rámci ktorého zohľadňujú nielen tradície, ale aj špecifické predstavy a požiadavky jednotlivých neviest. Ročne začepia v priemere do tridsať „mladúch“, teda okrem obdobia pôstu a adventu majú takmer každú sobotu „svadobnú“. Dvere na tréning má otvorené každý, kto chce aspoň trochu byť folkloristom nielen telom, ale aj dušou. Treba len prísť, vstúpiť a začať trénovať...

Mgr. Simona Fedorová

FS Kaplička

FS Kaplička

JA a miesto posledného odpočinku

Kedysi som chodievala na cintorín len v čase Dušičiek alebo pri občasnej príležitosti pohrebu. Odkedy sa mi pomínul veľmi blízky človek, cintorín navštívim častejšie a omnoho vnímavejšie ako kedysi.

Cintorín je jedno z miest, kde sa prihovám svojmu otcovi, zverujem sa mu so svojimi radoťami i bolesťami, s ktorými sa v živote pasujem, odkedy už nestojí po mojom boku. Stojím pri „mieste jeho posledného

odpočinku“ a váham zodvihnúť oči... V deň keď odišiel, bol jeho hrob zasypaný všeličím – od množstva krásnych dôstojných kvetov až po niekoľko vriec celofánu, umelých kvetov s lepidlami i jednorazových kvetináčov.

Ostala na tomto mieste s dobrým úmyslom, avšak s otáznym dopadom, obrovská kopa všeličoho. Okrem slz, modlitieb, spomienok a posledných slov na rozlúčku, kopec odpadu, s ktorým som sa po pár dňoch pasovala.

Zo skúseností vieme, že odpady vznikajúce na miestnych cintorínoch majú charakter zmiešaných odpadov, obsahujúcich v podstate kytice, ktorých súčasťou sú živé alebo umelé kvety, ihličie, ozdoby, stužky, celofány a pod., vence s obsahom slameného, pilinového, papierového alebo PVC podkladu, drôtov, ihličia, umelých prvkov a taktiež ozdobných stúh, sklenené a umelé obaly sviečok, sklenené kryty lúčok, zelený trávny odpad z hrobových miest, kamienky, drobná architektúra z rôznych materiálov podliehajúca časovému poškodeniu, PET fľaše ale aj igelitové tašky a bežný komunálny odpad.

Hoci som celé popoludnie rozoberala „posledné dary“ a triedila ich do vriec na odpad, hoci som o svojej zásluhnej práci informovala kompetentných, všetok vyseparovaný

odpad bol napokon vložený do jedného veľkokapacitného kontajnera a odvezený na skládku.

I dnes, keď prichádzam na toto miesto, zvlášť v čase sviatku Pamiatky zosnulých, necítim sa kvôli cintorínskému odpadu dobre a stojac pri hrobe váham zodvihnúť oči.

Prečo je jednoduché na cintorín priniesť všetky tie predmety, ktorými zdobíme hroby, no akosi ťažké nám padne ich odtiaľ odniesť a vyseparovať odpad, ktorý tam po nás ostane?

Počas tých siedmich rokov sa nezmenilo nič, azda len pribudli plastové baterkové automaty na sviečky. Vietor rozfúkava pomedzi hroby mikroténové vrecúška, celofán, ba i celé vence. V uličkách ležia nemohúce vyhorené a prepálené plastové obaly na sviečky, sklenené kahance i nebezpečné črepy skla, hliníkové vrchnáčky, plastové či voskové kvety, ktoré sa odpojili od obrovských vyblednutých plastových vencov, ktoré ošľahal silný vietor, prudký dážď i horúce slnko. Nechávame ich na rozpálených mramorových hroboch až do chvíle, kým nezačínajú nové prototypy, často skutočne nevkusných kvetinových ozdôb, ktoré sa budú na tejto planéte rozkladať ešte dlho potom, ako tu my už ani nebudeme.

V lepšom prípade „vyraďenú“ výzdobu odnesieme na miesto, kde sa sústreďuje halda cintorínskeho odpadu, v ešte lepšom prípade to po nás niekto pozbiera a urobí poriadok za nás, aby sme mali pripravené podmienky pre ďalšie „zvláčanie“ nepotrebných a neraz i cenou neprimeraných vecí na hroby našich blízkych i najbližších. Avšak, modliť sa, rozjímať, truchliť i spomínať na nich s úsmevom v kútikoch by bolo zaiste príjemnejšie, ak by sme stáli na mieste o niečo viac pietnejšom, dôstojnejšom.

Vedeli ste, že cintorínsky odpad možno separovať? Stačí si nájsť chvíľku čas a všetky veci správne rozobrať a roztriediť. Stačia k tomu zdravé ruky, čas a samozrejme, ešte aj zberné nádoby na vyseparovaný odpad.

Avšak, vedeli ste aj to, že spoločnosti, ktoré vyvážajú odpad z obcí, cintorínsky odpad neprevezmú? Skrátka, charakter cintorínskeho odpadu nemá predpoklady na to, aby sa dal ďalej jednoducho zhodnotiť, re-

cyklovať. Je totiž úplne atypický.

Plastové vence sú totiž, tak trochu drôtené. Živé vence sú tak trochu plastové. Kvetináče sú tak trochu zaliate betónom alebo sadrou, aby sa neprevrhli. Sklenené kahance sú tak trochu plastové a zašpinené voskom. Vyseparovať tento zmiešaný odpad je orieškom aj pre nadšencov...

Vedeli ste, že existuje elegantné a jednoduché riešenie?

Dajme prednosť prirodzenej krásy živých alebo sušených kvetov a vencov, najlepšie z našich záhrad a predzáhradiek. Vždyzeleným aranžmánom, ktoré ostanú pekné aj keď napadne sneh. Nevadí, že sú pomínateľné. Je to tak dobré a správne.

Nevadí, že hrobové miesto bude z času na čas nostalgicky bez výzdoby. Bude pekné, čisté, dôstojné, pokojné. Bez hýrivých farieb a bez hýrivých materiálov. Kvantita, či lepšie povedané zaplnenosť hrobových miest nie je odrazom našej lásky a úcty k nebohým. Našich blízkych, ktorých sme stratili, to už nepoteší ani im to nepomôže. Nepomôže to ani nám, ba ani prírode, živočíchu, ovzdušiu, ba úprimne vzaté, ani našej peňaženke. Pritom, keby sme sa

Záťažou pre životné prostredie, našu Zem však okrem odpadu je aj postupný úbytok hrobových miest, t. j. plochy, ktoré by sa mohli využívať ako zelené plochy, zelené pľúca pre obce a mestá a pomôcť ich ochladzovaniu v lete, sa menia na horúce mramorové polia. Do zeme spúšťame lakované, chemikáliami napustené rakvy, ozdobené plastovými detailmi a vystlané syntetickou textíliou.

ešte za života mali rozhodnúť, akú stopu tu chceme zanechať, mnohým z nás by nezáležalo na honosnom hrobe a bohatej výzdobe.

Ak aj predsa zvolíme jednoduchšiu cestu a zjďeme do obchodu, pretože nemáme čas, nemáme záhradku s kvetmi alebo nemáme vzťah k výrobe kytíc či vencov,

zvoľme bezobalové varianty, vráťme sa k jednoduchosti. Znamená to, priniesť na hrob chryzantémy v črepníkoch, živé kvety, vence z prírodnín, sviečky bez plastových obalov do stálych kahancov či svietnikov, ktoré by sme z času na čas očistili od vosku. Tak, ako kedysi. Prírodniny by obec dokázala skompostovať, a zároveň by sa snáď uvoľnil priestor na

cintoríne, ktorý je dnes určený pre veľkokapacitné kontajnery, núkajúce nadoziernu možnosť pre tvorbu odpadu.

Ešte predtým, než vykročíme na cintorín, porozmýšľajme, ako by sa to dalo. Ako to zmeniť. Ako to viem zmeniť ja sama, ja sám.

Aký je zmysel tejto zmeny?

Vzhľadom na takmer kritickú situáciu týkajúcu sa stavu životného prostredia, sú na

mieste aj prísnejšie pravidlá od štátu i od obcí. Za omnoho hrdinskejšie, ľudskejšie a správnejšie však považujeme zmenu u každého z nás. Na základe vlastnej motivácie a vlastného prístupu.

Autorka: Mgr. L. Smetanková

Ako si urobiť z médií priateľa a ako s nimi komunikovať?

Možno ste sa už ocitli v situácii, že ste potrebovali poskytnúť rozhovor, prípadne krátke vyjadrenie pre médiá, no v tej chvíli vám slová zamrzli v hrdle, prípadne prsty na klávesnici a vy ste nevedeli, ako vystúpiť a podať ústne či písomné vyjadrenie bez toho, aby ste si urobili hanbu. Alebo ste zažili presne opačnú situáciu a potrebovali ste, aby médiá písali o Vás, Vašom projekte či o inštitúcii, ktorú zastupujete. Ako v takýchto chvíľach reagovať a ako zaujať médium, ktoré chcete osloviť? Malou pomôckou môžu byť tipy jazykovo-komunikačnej lektorky p. Veroniky Fitzekovej, ktorá organizuje tréningy zamerané na komunikáciu verejnosti s médiami.

1. Na to, aby bola vaša komunikácia s médiami úspešná, musíte poznať v prvom rade základné princípy novinárskej práce, ktorá si vyžaduje presnosť, stručnosť, zaujímavosť, aktuálnosť a dodržiavanie termínov. Rozmenené na drobné – príliš obsiahle, málo presné, nezaujímavé a neaktuálne informácie zaslané po čase uzávierky sú pre novinárov prakticky nepoužiteľné!

2. **PRÍBEH PREDÁVA** – čím senzačnejší a zaujímavejší, tým lepšie. Dávajte si však pozor na to, aby sa zakladal na pravde.

3. **ORIGINALITA VYHRÁVA** - Hľadajte to, v čom ste odlišní, zaujímaví, prví, exkluzívni...

4. **VTIPNOSŤ BODUJE** – Neberte sa príliš vážne a ukážte, že máte zmysel pre humor. Sú témy, o ktorých treba informovať so všetkou vážnosťou, no je aj veľa takých, kde je ľahkosť a vtipnosť vítaná a žiaduca.

5. **ČÍSLA SÚ DÔLEŽITÉ** – poskytnite médiam

čísla a referencie, ktoré zvýšia dôveryhodnosť ponúknutých informácií.

6. **Informujte médiá pravidelne**, nezahlcujte ich však nepodstatnými informáciami. Buďte s nimi v pravidelnom telefonickom či osobnom kontakte, poskytujte im témy, materiály, kontakty a ukážte svoj profesionálny prístup a úctu k ich povolaniu.

7. **Buďte čestní – VŽDY!** Je stokrát lepšie si priznať chybu, ako médiá klamať a zavádzať. Každý novinár si totiž overuje fakty a pýta stanoviská od všetkých dotknutých strán. Navyše, klamstvo narušuje dôveru aj vo vzťahu k médiam a mediálnym pracovníkom a vrhá zlé svetlo na Vás i organizáciu, ktorú zastupujete.

8. **Presnosť** – výsada kráľov! Mala by platiť aj vo vzťahu k médiam. Pokiaľ je to možné, nerozširujte nepresné informácie. Skôr, ako podáte akékoľvek vyjadrenie pre médiá, overte si pravdivosť informácií.

9. **Neinformujte vyhýbavo!** Na priamu otázku novinára poskytnite vždy priamu odpoveď. Ak Vás otázka zaskočí a neviete na ňu hneď odpovedať, je vhodné priznať si to a dohodnúť sa na dodatočnom zodpovedaní položenej otázky.

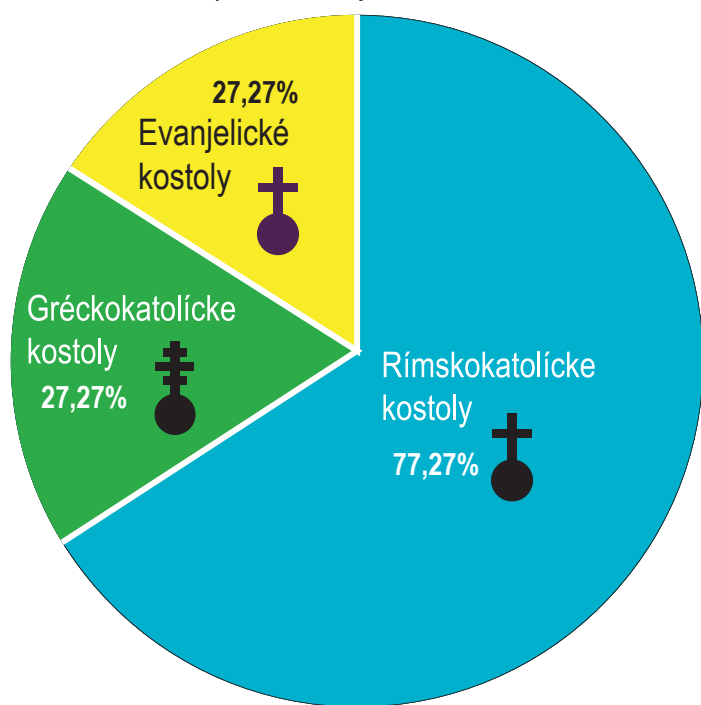
10. Napriek zaujímavosti či zjavej exkluzivite Vami podávanej informácie, vždy treba mať na pamäti, že každý novinár zodpovedá predovšetkým svojmu vydavateľovi a musí rešpektovať jeho politiku a stanovisko. Ak vydavateľ povie, že sa niečo do jeho média nedostane, tak to tam skrátka nebude.

Miesta, kde sa duši ul'avi....

V nasledujúcom článku Vám predstavíme zaujímavú štatistiku všetkých kostolov a chrámov nachádzajúcich sa na našom území MAS ŠAFRÁN. Kostoly niekedy vnímame ako magické miesto, inokedy len ako obyčajnú budovu, v ktorej sa schádzajú veriaci alebo len historickú umeleckú pamiatku, na ktorej možno obdivovať jej architektonické prevedenie. Naše územie je miestom, kde sa nachádza hojný počet sakrálnych stavieb, môžeme sa pochváliť množstvom národných kultúrnych pamiatok, ale taktiež nie je núdza o nové a moderné stavby.

Percentuálne zastúpenie sakrálnych stavieb na území MAS ŠAFRÁN

V uvedenom grafe sa nachádzajú symboly krížov: rímskokatolíckeho, gréckokatolíckeho a evanjelického náboženstva, ktorých malé krátke brvno v strede všetkých týchto znázornených krížov symbolizuje podklad a priestor pre umiestnenie nápisu INRI, čo v preklade z latinčiny znamená Ježiš Nazaretský, kráľ židovský, a bremeno pribité na kríži symbolizuje pribité roztiahnuté ruky Krista. Okrem toho, symbol gréckokatolíckeho kríža obsahuje ešte ďalšie dve brvná, pričom význam spodného brvna možno interpretovať dvoma spôsobmi – buď ako tzv. petku pod nohy ukrižovaného Krista, alebo ako symbol poukázania na ukrižovanie sv. Petra, ktorý zomieral na kríži dole hlavou.

Na základe percentuálneho zastúpenia kostolov na území MAS ŠAFRÁN môžeme konštatovať, že najväčšie zastúpenie má na území rímskokatolícka cirkev. Z celkového počtu 30 kostolov na území je rímskokatolíckych 18, kým gréckokatolíckych a evanjelických je po šesť. Aj v mnohých menších obciach nášho územia, ako napr. Čelovce, Nemcovce či Chmeľovec, ktoré majú síce malý počet obyvateľov (ani nie 500) nájdeme až po dva kostoly, pričom jeden je evanjelický a. v. a druhý rímskokatolícky. Samozrejme, kostoly ako sakrálné pamiatky, ktoré majú v mnohých prípadoch aj historickú hodnotu a patria aj do kultúrneho dedičstva krajiny, nie sú najreprezentatívnejšou vzorkou vierovyznania obyvateľov územia, keďže v menšom zastúpení by sme našli asi v každej obci aj obyvateľov hlásiacich sa k iným vierovyznaniam. Čo sa týka počtu farských kostolov, na našom území sa nachádza osem farností, teda osem farských kostolov, pričom rímskokatolícke farnosti sú tieto štyri: 1. Farnosť Kapušany (Farský kostol sv. Martina), pod ktorú spadajú filiálne kostoly – Premenenia Pána (Lada), Kostol Ružencovej Panny Márie (Lipníky) a Kostol sv. Cyrila a Metoda (Nemcovce); 2. Farnosť Podhorany (Farský kostol sv. Alojza Gonzágu), pod ktorú spadajú filiálne kostoly – Kostol Nanebovzatia Panny Márie (Chmeľovec) a Kostol Krista Kráľa (Šarišská Trstená); 3. Farnosť

Pušovce (Farský kostol Narodenia Panny Márie), pod ktorú spadajú filiálne kostoly – Kostol Najsvätejšej Trojice (Čelovce), Kostol Povýšenia Svätého kríža (Chmeľov) a Kostol Sedembolestnej Panny Márie (Proč); 4. Farnosť Tulčík (Farský kostol sv. Šimona a Júdu), pod ktorú spadá filiálny Kostol sv. Jána Krstiteľa (Demjata). Ku gréckokatolíckym farnostiam pokrývajúcim územie MAS ŠAFRÁN patria tieto štyri: 1. Farnosť Fulianka (Farský chrám sv. Kozmu a Damiána); 2. Farnosť Ľubotice (Farský chrám sv. Izaiáša Proroka); 3. Farnosť Okružná (Farský chrám sv. Michala archanjela), pod ktorú spadá filiálny gréckokatolícky Chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky (Trnkov); 4. Farnosť Ruská Nová Ves (Farský chrám zasvätený Ochrane Presvätej Bohorodičky). Ostatné kostoly nachádzajúce sa na území MAS ŠAFRÁN sú filiálnymi kostolmi iných farností, ktoré nie sú súčasťou nášho územia. Príkladom môžu byť napr. rímskokatolícke kostoly v členských obciach Vyšná Šebastová (Kostol sv. Kataríny Alexandrijskej) a Ľubotice (Kostol Narodenia Panny Márie), ktoré sú filiálnymi kostolmi Farnosti Nižná Šebastová alebo rímskokatolícky Kostol Sedembolestnej Panny Márie v členskej obci Ruská Nová Ves, ktorý spadá pod Farnosť Prešov-Solivar. V nasledujúcej tabuľke nájdete zoznam všetkých kostolov nachádzajúcich sa na území MAS ŠAFRÁN spolu s rokom, resp. storočím výstavby daného kostola a obcou, v ktorej sa nachádza.

Interiér najstaršieho kostola územia Šafránu - Evanjelický kostol a.v. v obci Chmeľovec

Jeden z najstarších kostolíkov v území - Evanjelický kostol a.v. z konca 13.storočia sa nachádza v obci Čelovce

Obec	Prehľad kostolov a chrámov (obdobie výstavby)
1. Čelovce	• Evanjelický kostol a.v. (koniec 13.st.) • Rímskokatolícky kostol Najsvätejšej Trojice (1992)
2. Chmeľov	• Gréckokatolícky kostol Povýšenia Svätého kríža (1930) • Ranogotický evanjelický kostol a.v. (okolo r.1300)
3. Chmeľovec	• Evanjelický kostol a.v.,(druhá polovica 13.st.) • Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie (1764)
4. Demjata	• Rímskokatolícky kostol sv. Jána Krstiteľa (1774)
5. Fulianka	• Gréckokatolícky chrám sv. Kozmu a Damiána (1800)
6. Kapušany	• Rímskokatolícky kostol sv. Martina (1798)
7. Lada	• Evanjelický kostol a. v. (1968) • Rímskokatolícky kostol Premenenia Pána (1994)
8. Lipníky	• Rímskokatolícky kostol Ružencovej Panny Márie (1986)
9. Ľubotice	• Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie (1806) • Gréckokatolícky chrám sv. Izaiáša proroka (1833)
10. Nemcovce	• Rímskokatolícky kostol sv. Cyrila a Metoda (1969) • Evanjelický kostol a.v. (1961)
11. Okružná	• Gréckokatolícky chrám sv. Michala archanjela (1788)
12. Podhorany	• Rímskokatolícky kostol sv. Alojza Gonzágu (1970)
13. Proč	• Rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie (1993)
14. Pušovce	• Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie (1812)
15. Ruská Nová Ves	• Rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie (2012) • Gréckokatolícky chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky (1790)
16. Šarišská Poruba	• Evanjelický kostol a.v. (1655)
17. Šarišská Trstená	• Rímskokatolícky kostol Krista Kráľa (1974)
18. Teriakovce	• Rímskokatolícky kostol sv. Michala (prvá polovica 14. st.) • Rímskokatolícky kostol Božieho milosrdenstva (2011)
19. Trnkov	• Gréckokatolícky chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky (1925)
20. Tulčík	• Rímskokatolícky kostol sv. Šimona a Júdu (začiatok 14. st.)
21. Vyšná Šebastová	• Rímskokatolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej (1775)
22. Zlatá Baňa	• Rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie (1968)

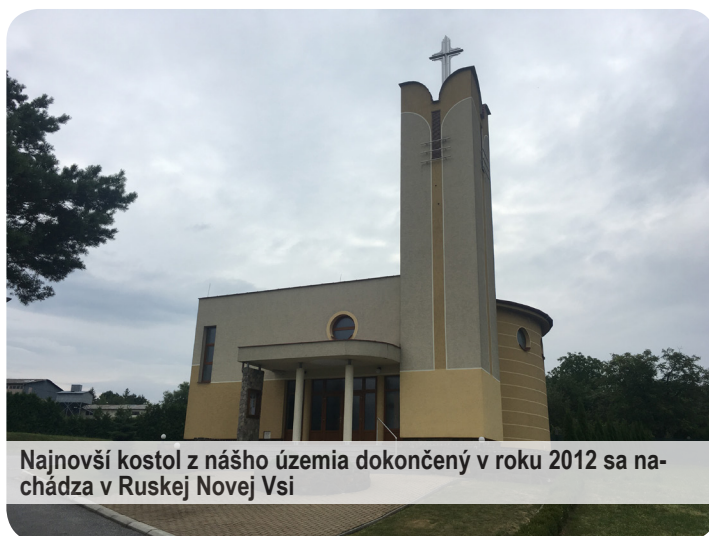
Ranogotický evanjelický kostol a.v. (okolo r. 1300), Obec Chmeľov

Rímskokatolícky kostol sv. Šimona a Júdu zo začiatku 14. storočia, Obec Tulčík

Detail interiéru Rímskokatolíckeho kostola sv. Michala v Teriakovciach z 1. polovice 14. storočia

Najnovší kostol z nášho územia dokončený v roku 2012 sa nachádza v Ruskej Novej Vsi

FOTOGALÉRIA PODUJATÍ NA ÚZEMÍ MAS ŠAFRÁN

Slávnosť sv. Cyrila a Metoda v obci Ľubotice

Memoriál Jozefa Hudáka vo Vyšnej Šebastovej

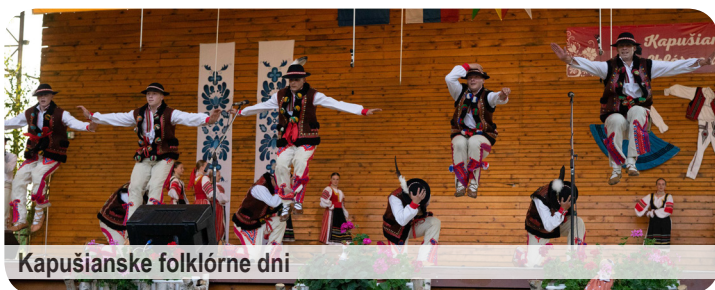
Deň detí v Lade

Deň obce spojený s Dňom detí vo Vyšnej Šebastovej

Kapušíanske folklórne dni

Kapušíanske folklórne dni

Hasiči deťom v Tulčíku

MTB TOUR Podhorany

Občasník „Listy Šafránu“ v rámci implementácie Stratégie CLLD: „Rozvoj Šafránu – Naša priorita“ vydáva MAS ŠAFRÁN.

• Sídlo: Šarišská Trstená 42, 082 14 Pušovce • Kontakt: kancelaria.massafuran@gmail.com, 0914 331 242 • Redakčná rada: Mgr. Natália Maťašová, Mgr. Lenka Smetanková, Mgr. Simona Fedorová • Grafická úprava: Dávid Hanzely, Design a tlač: PETIMA, s.r.o. • Náklad: 5 500ks • Neprešlo jazykovou úpravou. • Nepredajné. • Výtlačok zdarma.

EURÓPSKA ÚNIA
Európske štrukturálne a investičné fondy

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2020

Integrovaný regionálny
operačný program
2014 - 2020

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka: Európa investuje do vidieckych oblastí.